

Nr 1048

Av herrar Gadd och Östrand, om rätt för kommunerna att hindra olämplig markexploatering.

(Lika lydande med motion nr 912 i Första kammaren)

Det är angeläget att ströv- och friluftsområden finns att tillgå inom varje kommun. Det är vidare nödvändigt att kommunerna har möjligheter att styra lokaliseringen av bostäder, fritidsområden o. a. med hänsyn dels till skolans behov men dels också med hänsyn till sådana behov som rör kommunens allmänna socialpolitik, dess hälso- och miljöpolitik.

Gällande byggnadslagstiftning innebär att kommunen beslutar i planfrågor av tätbebyggelsekaraktär. Däremot kan kommunerna endast i vissa fall påverka den s. k. glesbebyggelsen. Detta medför stora problem i expanderande kommuner.

Ett exempel från en kommun i Stockholms närhet:

Utmed en höjdsträckning ca 300 m från Mälaren önskar ägaren till en jordbruksfastighet, belägen ca 3 km från en expanderande ort med goda kommunikationer, stycka av ca 10 tomter på vardera 5 000 m² i en första etapp. Ägaren hävdar att glesbebyggelserätten är tillämplig. Kommunens byggnadsnämnd avvisar en bebyggelse på området bl. a. med hänvisning till betydelsen av att området bör ha kvar sin karaktär för att fungera som ströv- och friluftsområde. Området i fråga har för övrigt i en naturvårdsinventering angivits som värdefullt ur naturvårdssynpunkt. Markägarens syfte med sin framställning är att lösgöra kapital som är låst i fastigheten. En försäljning till en exploatör är därvid förmånligare än att sälja den som jordbruksfastighet. Markägaren vill driva ärendet som en avstyckning enligt jorddelningslagen. Om avstyckningen blir avstyrkt av överlantmätaren kommer jordägaren att överklaga hos ägodelningsrätten, som i vissa liknande fall har medgivit avstyckningar.

Ägodelningsrättens ledamöter blir därigenom, vare sig de vill det eller inte, de som bestämmer var inom en kommun som bostadsbyggande skall ske. Tjänstemän med enbart juridiskt ansvar övertar kommunens rättigheter att besluta i planfrågor av översiktskaraktär. Självklart är det från demokratisk synpunkt ohållbart att personer utan politiskt ansvar kan tilldelas avgörande beslutanderätt i frågor som så uppenbart gäller värderingar.

I fall som det ovan beskrivna föreligger stora risker att ett jungfruligt område kommer att bebyggas. I framtiden blir det i så fall svårt — kanske

omöjligt -- att förhindra ytterligare bebyggelse. Det blir svårt att på ett tillfredsställande sätt tillvarata kommuninvånarnas intressen av orörda friluft- och strövområden. Kommunens ansträngningar att driva en översiktlig planering förefaller inte ha stora möjligheter att bli framgångsrika. Kommunerna kan lösa de här problemen genom att inköpa fastigheterna. Från ekonomisk synpunkt kan detta emellertid leda till orimliga konsekvenser. Det förekommer på sina håll i landet rena skenprojekteringar för att tvinga fram kommunala köp.

Under hänvisning till vad som ovan sagts yrkas,

att riksdagen till Kungl. Maj:t ingår med en begäran om att åtgärder vidtages för att förhindra exploatering som ej är lämplig enligt kommunens uppfattning.

Stockholm den 28 januari 1970

Arne Gadd (s)

Olle Östrand (s)